

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂSCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Cuvânt

ținut de P. Sf. Sa Episcopul Grigorie al Aradului, în Catedrala ortodoxă română din Arad, cu prilejul slujbei religioase oficiate pentru Congresiștii Federației Studenților Universitari ardeleni.

*Prea Iubiți și de Dumnezeu
Păziți Tineri!*

Un sentiment de înaltă bucurie duhovnicească ne stăpânește, văzându-vă adunați în număr atât de însemnat în fața sfântului Altar.

Iubiții mei, nimeni nu are mai mare bucurie de venirea voastră aici, decât biserica lui Hristos și nimeni nu are mai multă datorie și nici mai mult drept să vă învețe, decât Biserica Domnului. Mare bucurie a putut avea Mântuitorul de convertirea lui Pavel sau de evanghelistul Matei că a părăsit locul rentabil dela vamă și s'a făcut vânător de suflete, mare bucurie este în cer pentru un suflet care se pocăiește, dar Mântuitorul mai mare bucurie are de tinerii cari din fragedă vârstă caută calea desăvârșirii. Ne încredințează sfântul evanghelist Marcu, că mult s'a bucurat Iisus și l-a iubit („Iar Iisus căutând spre el, l-a iubit pe dânsul” Marcu 10 v. 21) pe tânărul care a mărturisit că n'a trăit în fărădelegi, n'a ucis, n'a furat, n'a făcut mărturie mincinoasă, n'a răpit și și-a iubit părinții. Ba, mai mult, Domnul îi spune că numai un lucru îi lipsește: să dea averea la săraci și să-i urmeze Lui!! Cât de mare era dorința Domnului să-l vadă desăvârșit pe tânărul acela! Cât de mare a fost bucuria lui Iisus când a înviat pe tânărul Lazar, sau pe tânărul din Nain și pe fida tânără a lui Iair. Și Doamne, cât de mare bucurie s'a făcut când a redat Iisus puritatea sufletescă Mariei Magdalena, de a cărei tinerețe lumea își bătuse joc! Adâncă psihologie

a grijei de tineret face parte deci din grija bisericii noastre, știind că virtuțile din tinerețe trebuiesc plantate în suflete, ca să nu să așeze pe ele sgura scăderilor de tot soiul.

Cu acest sentiment, de iubire a tineretului, vă primesc eu azi aici în sfânta biserică, bucurându-mă că dați un exemplu lumii necredincioase, unde trebuie să caute calea adevărată a vieții.

În ținuturile calde ale Africii există o floare minunată, care vestește cu 40 de ore mai înainte ori ce furtună sau cutremur de pământ. Acea floare când simte apropierea furtunii, își schimbă culoarea, iar frunzele și le așează altfel decât mai înainte. Tot așa și voi, asemenea acelor flori, presimțind relele ce pot veni asupra neamului nostru și voind să le preîntîmpinați, ați venit în acest sfânt locaș cu alte sentimente decât acelea ale omului de toate zilele. Ați venit aici, înfruntând orgoliul celor ce cred numai în metodele experimentale și numai în biruințele microscopului și telescopului, pentru că sunteți cunoscători ai unei realități superioare: aceea că toată lumea ființelor dezvoltate de telescop își are origina dela Făcătorul Cerului și al Pământului, după cuvântul sfântului apostol Pavel, roșit în aeropagul Atenei „Căci întru Dânsul viem și suntem” (Fapte 17 v. 28).

Precum un călător, care voințe să urce un munte înalt, pleacă de jos, așa și voi în drumul formațiunii voastre sufletesti, vă dați seama că înzestrat cu armele științei omul nu are să se trufească, pentru că în fața lui Dumnezeu toți suntem mici, dar cu ajutorul Lui părtășii vom fi desăvârșirii. Ah, cât de necesar este să ne dăm seama în viață că suntem slabi și neputincioși, dar conștiința acestei slăbiciuni ne face să stăruim neincetat în muncă binecuvântată.

În cămara tainică a smereniei recunoaș-

tem că mult e ceea ce nu știm, iar nu ceea ce știm. În taina vremii simțim că cu cât mai mult învățăm, cu atât mai puțin cunoaștem, dar ne trudim și muncim înainte știind că precum norii se strâng unul după altul, apoi cade ploaie și în urmă vine vreme bună, așa nici steaua noastră cea bună nu va apune în valul durerilor!

Nenumărați savanți ai omenirii nu s'au sfiit să se plece cu smerenie în fața lui Dumnezeu, cum a făcut Pasteur, Volta și alții. Un tânăr întreabă pe Pasteur: Cum credeți în Dumnezeu, domnule profesor, când sunteți savant? Și Pasteur răspunde: Cred, pentru că sunt om de știință! Volta se mărturisea preotului și mulți, mulți oameni de știință fac la fel! În timpul nostru savantul francez Moreaux (Les Confins de la Science et de la foi) rămâne uimit că patriarhul Iosif din Vechiul Testament a putut prezice cei șapte ani de belșug și cei 7 ani de foamete, iar știința de azi nu este capabilă de asemenea preziceri. Revelație divină posedau cei ce credeau și se smereau, știind că cel mândru nu mai face sforțări, dar cel smerit se silește să fie un bun iconom al darurilor divine.

Această smerenie vă este un mărgăritar de mare preț în calea spre înălțare, cum zice Mântuitorul: Cel ce se va smeri înălța-se-va (Luca 18 v. 14.) Nu uitați deci de virtutea aceasta, căci ea nu vă oprește în calea științei. Doctorul Roger Proust într-o conferință despre „Știință și religie” (Les Gazette médicales 1924) spune:

În ceea ce ne privește pe noi, medicii, aplecați în fiecare zi deasupra suferinții, unde înțelegem mai bine ca oricine rațiunile speranței umane, să unim în aceeași dragoste și știința care vindecă și credința care luminează; să fim buni discipoli ai lui Hipocrat, însă și discipoli ai celor ca Laenuc, ai lui Claude Bernard, cel mai mare fiziologist al omenirii și cel mai strălucit spirit științific din sec. al XIX, ai lui Pasteur, învățatul fără păreche, care prin descoperirile sale extraordinare a meritat numele de cel mai mare binefăcător al omenirii, creatorul Bacteriologiei și al chimiei biologice-, adică al tuturor acelor oameni, de elită, cari știură să scoată din chiar stăpânirea științelor, viziunea clară a vieții de dincolo de mormânt. Căci ei au justificat pe deplin gândirea unuia din ei: „Știința puțină te îndepărtează de Dumnezeu; știința multă însă te readuce la El”.

Iar ilustrul nostru medic și fiziologist prof.

dr. N. C. Paulescu, în tratatul său de fiziologie medicală zice: Omul de știință nu poate să se mulțumească zicând: Cred în Dumnezeu; El trebuie să afirme: Știu bine că este Dumnezeu.

Numai pe calea smereniei vom putea alătura de progresele științei tehnice să recunoaștem orânduirea divină a lumii și legile cari trebuiesc respectate mai presus de orice invenții minunate ale minții omenești. Dumnezeu cârmuește lumea după o lege veșnică pe care a sădit-o în creaturile sale! Omul cu rațiunea lui înțelege această lege morală și conștient de demnitatea sa morală și de scopul său final, va căuta să pună toate puterile sale în serviciul moralității. Precum curentul electric prin sârme străbate și părțile cele mai extreme, așa trebuie să străbată conștiința morală toate faptele noastre, căci în viață nici o clipă nu putem trăi fără legea morală, a cărei împlinire de fiecare clipă ne dă certitudinea că nici o minută nu rămâne nevalorificată pentru destinația noastră finală și în schimb neîmplinirea ei duce la dezechilibru individual și social.

În calea desăvârșirii voastre deci să căutați înainte de toate a avea o conștiință curată străbătută de existența legilor morale. E bine să știți că conștiința e glasul lui Dumnezeu în om. Nu este un simplu glas care ar veni din apropiere și s'ar stinge cum stinge o luminare, ci este organul care ține deschisă cartea legilor morale ca să le aplicăm în viață. Eschyle zice că „conștiința este o faclă care luminează inima și un judecător vigilent, pe care omul totdeauna îl poartă cu sine”. Cunoașteți din cele învățate în liceu, ceea ce zice apostolul Pavel despre glasul conștiinței: „Toți cei ce au păcătuit fără lege, vor pieri fără lege și toți cei ce au păcătuit având lege, vor fi judecați după lege. Pentru că nu cei ce aud legea, sunt neprihăniți înaintea lui Dumnezeu, ci cei ce împlinesc legea aceasta vor fi socoliți neprihăniți înaintea lui Dumnezeu. Când păgânii, măcar că n'au lege, fac din fire lucrurile legii, prin aceasta, ei cari n'au o lege, ei singuri își sunt lege; și ei dovedesc că lucrarea legii este scrisă în inimile lor, fiindcă despre lucrarea aceasta mărturisește *cugetul lor* și gândurile lor, cari sau se învinovățesc sau se desvinovățesc între ele” (Rom. cap. 2 v. 12-15). Am citat aceste cuvinte ca să vedeți că dacă păgânii vor fi judecați după legea naturală, noi vom fi judecați după legea lui Hristos, căci zice sf. Pavel: „cei ce au păcătuit după lege, vor fi judecați după lege”!!

Iubiții Mei!

Fără o conștiință creștină curată, se va repeta neîncetat muștrarea cugetului ce o simțiră protopărinții noștri, când au călcat porunca divină; fără conștiința creștină vom vedea atâția oameni de teapa lui Cain, cu fața posomorâtă de muștrarea uciderii de frate. Și Doamne, câtăucidere nu este și azi, când alătura de progresul industrial, înflorește mizeria, crescând numărul muritorilor de foame. Și ce conștiință are deci cel înstărit, care ține ferecate comorile sale, aproape de cel muritor de foame! Deaceea vă zic eu: odată cu progresul în cunoștințe intelectuale grijiți să vă îmbogățiți și în cele morale. Fiți elita morală, dela care să pornească îndreptarea, pe care unii au căutat-o în mijloace brutale, iscodite pe urma mizeriei intolerabile! Fără tendința către această dreptate socială, cunoștințele intelectuale vor rămâne problematice, și nu vor procura satisfacțiile spirituale înalte și dăinuitoare.

O conștiință pătrunsă de ideea de Dumnezeu doresc să aveți fiecare, spre binele neamului. „O conștiință fără Dumnezeu, este un tribunal fără judecător. Lumina conștiinței nu este altceva decât resfrângerea ideii de Dumnezeu în inima neamului omenesc. Stingând credința în Dumnezeu, se face noapte în sufletul omului“ (Lamartine). De voi tinerii atârnă foarte mult ca în inimile tuturor fiilor neamului să între legea lui Hristos și în viață să muncească după poruncile Lui. Un pictor a zugrăvit o icoană arătând pe Hristos, care bate la ușă. Ușa nu avea mâner pe dinafară și fiul pictorului a întrebat:

— Tată ai uitat să faci și mâner.

Tatăl răspunse:

— Mânerul este pe din lăuntru fiindcă Hristos nu intră cu sila la nimeni, ci numai în casa aceluia, cari de bună voie îi deschid ușa și cu dragă inimă îl primesc!

Tot așa aș dori ca și voi să deschideți ușa sufletelor voastre și să primiți cu bucurie pe Hristos în inimile voastre, în toate zilele vieții voastre. Nădăjduind că veți merge pe calea aceasta, sunt sigur că veți deveni adevărata elită a neamului nostru.

Cu aceasta nădejde vă împărtășesc binecuvântarea mea arhierască.

Darul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu voi cu toți. Amin.

Falimentul Sectarismului.

Prețutindenii în Eparhia Aradului asistăm la un fenomen îmbucurător, profețit din clipa în care a răsarit în fruntea acestel eparhii chipul curat și luminat al P. S. S. Episcopului Grigorie, simbolul limanului salvator, de preot al naționalismului și evanghelist al învățăturilor mântuitoare al celui ce și-a vărsat sângele sub presiunea calvarului de pe Gholghothal Munca, depusă de P. S. Sa pentru salvarea sufletelor încătușate de germenii corupției sectare, a cules belșugul fructului, împodobit de trandafirii celui mai deplin succes. Aderenții sectarismului, trișați de negustorii de suflete, se trezesc din letargia inconștienței eliberându-se din sclavia satrapilor cu doctrinile oculte, și deslănțuindu-se dela hora celui mai instabil echilibru, revin să-și astâmpere setea sufletească la Izvorul nescacat de apă vie al bisericii ortodoxe, ocrotitoarea dreptei credințe. Vermina de indezirabili ce mișuna pe întinsul meleagurilor noastre, pângărind aufflețele cu momeli iluzorii, sub mască religioasă, au fost descoperiți în adevărata lor lumină de proprii lor aderenți. Azi a sosit timpul când însuși țăranul român a zărit în aceste odioase speculațiuni mâna streinului perfid, care râvnește la subjugarea noastră națională, prin divizarea sufletului ortodox. Șovăitorii pe calea mântuirii se reîntorc rând pe rând la lumina credinței adevărate a bisericii strămoșești, care a menținut în toate timpurile fiacăr românismului nestinsă, infiltrând în inimile credincioșilor germenul energiei sufletești colective, ce ne leagă de glia pământului nostru stropit cu sângele unei nații întregi, și sfințit cu lacrimile unui popor de martiri. Biserica serbează cu această ocazie triumful credinței sale adevărate, deschizând larg porțile, rătăciților de eri, cari convinși că în dosul tuturor problemelor sectare se ascund fețe hidoase nevăzute, cari l-a cărmuit forțat, deși în față le zâmbeau cu o criminală amabilitate, vin azi să-și usuce conștiința umedă și întunecoasă la altarul legii străbune, încălzit de soarele credinței, luminându-se la razele iubirii și ale miliei mesianice. Glasul de apostol al P. S. S. Episc. Grigorie a avut darul să edifice structura spirituală a celor anesteziați de otrava sectară, care azi în plenitudinea facultăților morale cunosc falsitatea și ipocrizia, predicată de coriferii sectarismului, fixându-le locul în ierarhia morală, pe treapta apostolilor minciunii și a falsificatorilor de conștiință.

A sosit timpul suprem, când nici chiar naivitatea masselor nu mai poate fi speculată, țăranul nostru ne mai capitulând în fața mirajului seducător al „dolarului“, având conștiința credinței sale ortodoxe și a vitejiei românești. Sectarismul în agonie își afirmă tot mai mult realitatea cataclizmului său. Este cel mai frumos omagiu adus P. S. S. Episcopului Grigorie la aniversare de 8 ani a Apostolatului Prea Sfinției Sale!

Horia Vișoiu
candidat de preot.

Congresul studenților ardeleni la Arad.

În zilele de 20 și 21 August a. c. orașul nostru a trăit momente de înălțare sufletească, căci în aceste zile tineretul nostru universitar din Ardeal s'a întrunit aici în congres, ca să discute problemele de viață și progres ale neamului nostru românesc.

Încă de Vineri 18 Aug. străzile orașului Arad au început a se împopula cu studenți veniți din toate părțile Ardealului, ca să pregătească mersul normal al congresului. Duminică dimineața în 20 Aug. peste tot era un freamăt de tineret și însuflețire.

Sâmbătă s'au întrunit în sala festivă a gimnaziului „Iosif Vulcan” studenții noștri din Crișana. Mai înainte s'a oficiat un Te-Deum la catedrală de părintele consilier M. Păcățianu asistat de mai mulți preoți.

Înainte de constituire a fost proclamat președinte de onoare părintele consilier Păcățianu, apoi studentul Ardelean a vorbit despre importanța federalizării. S'a ales președinte Al. Crișan, iar secretar Tib. Vereș. Tinerul Grozavu dela Oradea a adus elogii Aradului cu un trecut strălucit. D. Boros aduce salutul studenților din Sălaj, Roman al studenților ardeleni din București, Sălăgianu al studenților dela Acad. teologică din Arad.

Duminică dimineața studențimea, în număr de circa 1000 indivizi, au asistat la serviciul divin, la catedrala din Arad, pontificat de P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie, sosit dela Borsec anume pentru a participa la congresul studenților ardeleni. La serviciul sf. liturghii P. S. Sa a fost asistat de consilierii eparhiali și preoțimea parohială. Tinerimea a ascultat cu evlavie sfânta slujbă oficiată cu solemnitate și cu multă pietate. La sfârșit P. S. Sa a ținut o predică înălțătoare, pe care o publicăm în fruntea revistei.

Ședința festivă s'a deschis la ora 11, în sala cea mare a Palatului cultural. Președintele congresului Toma Moldovanu, în cuvinte de entuziasm salută cu căldură pe neobositul muncitor intelectual, care este P. S. Sa Episcopul Aradului Dr Grigorie Gh. Comșa, care între aplauze frenetice este proclamat președinte de onoare al congresului. Este salutat apoi dl prefect Dr. Lazar A. și celelalte oficialități. Se citește o telegramă de omagiu către M. S. Regele, pe care publicul o ascultă

în picioare, în vreme ce muzica militară cântă imnul regal. Se trimit telegrame dlor miniștri Valda și Tilea.

Îndată după aceasta P. S. Sa Episcopul Grigorie a rostit frumoasa vorbire publică în numărul trecut al acestui organ.

Partea finală a cuvântării P. S. Sa episcopului a fost din clipă în clipă subliniată cu aplauze și cu întreruperi continue în contra francmasoneriei.

D. A. Roman, secretarul general, citește o scrisoare a d-lui Ciclo Pop.

D. prefect dr. Augustin Lazar, după ce salută studențimea în numele guvernului, îndeamnă studențimea să păstreze cea mai severă ordine.

Primarul Tatu a adus salutul orașului, subliniind rolul ce l'a avut Aradul în trecutul românesc.

D. dr. Teodor Botiș, aduce salutul Academiei teologice din Arad și al „Astrei”, d. Gh. Lungulescu, aducând salutul „Universului”, D-sa a făcut apoteoza tenacității românești, arătând că am fost în toate timpurile un popor de cultură. Sfântul Ieronim spune într-o scrisoare, că crișenii au izbutit să umanizeze pe cel mai sălbatic dintre sălbatici, pe huni, creștinându-l, tot așa, noi am dat seculilor scrieul, după mărturia cronicorului ungar Kezai, iar acum le-am dat pământ.

S'a dat apoi cuvântul delegaților cercurilor studențești, cari au adus salutul organizațiilor studențești, d-nii Justin Ardeleanu, Bădescu, Tănăsescu Pora, Boldur, Sălăgean, Grozavu, Vancea și Atanasiu, președintele tîmocenilor.

S'a remarcat, că delegații din vechiul regat au pus cu toți chestiunea „numărul clausus” și a șomajului intelectual, iar d-nii Tafta și Bădescu pe a francmasoneriei.

Ședința festivă s'a încheiat cu cuvântarea președintelui Moldovanu care a spus că după trei ani de existență și activitate încordată, Federația C. S. T. d. B. se găsește astăzi în fericitul moment când poate să-și arate valoarea culturală și energia tinerească, pe cari, de aci înainte, le punem cu tot zelul în slujba românismului și studențimii din toate colțurile țării și le vom opune cu fermitate tuturor tendințelor de sugrumare a vitalității acestei țări.

Munca și organizarea noastră va ralia toată tinerimea cuminte, în mâinile căreia se află speranța de mai bine a tuturor și de promovarea imperativelor noastre naționale. Ardealul are din acest punct de vedere bagheta și este cel mai indicat să dea tonul. Și în momentul când îl vom da, vom consacra ora adevăratului tineret jertfelnic, care va porni de aici, dela noi și care va fi a noastră, a Ardelenilor.

Cu acest scut se va putea apăra și crește ori și când națiunea românească așa de mult chinuită dealungul vremilor. Cu brațele noastre se vor țări turnurile sau se vor clădi stâlpi de granit ai temeliei unui stat și popor, ce de acum încolo poate deveni

Reușita organizărilor tineretului.

Congresul tinerimei universitare ardelene, ce s'a ținut în vara aceasta la Arad a dovedit, că studențimea românească departe de orice atrocități cu cari eră învinuită de către unii, în prezent reprezintă o forță înaltă morală, care ne îndrituește la nădejdi și mari realizări pentru viitor. Dacă generația tinerilor de după războiu ar fi întunecat lumina ce radia din jertfa tineretului sacrificat pe altarul scump al Patriei și al Neamului, generația tineră actuală și-a format crezul ei pentru a ne da România fericită de mâine.

Focarul din care emanează acțiunea tineretului actual universitar este cel *creștin*: gata ori când a se jertfi pentru înaltele interese ale Legii și Neamului. Alimentați din tradiția sfântă a marilor noștri bărbați din trecutul sbuciumat al Țărilor românești cuprinse între Tisa, Nistru și Mare, tinerii noștri universitari își pleacă și azi genunchii în fața sfintelor altare ale Bisericii, își descoper capetele în dreptul Troițelor dela răspântii și se închină rugându-se Izbăvitorului în vechea credință românească.

Până când va tresaltă sufletul tinerului nostru intelectual legănat pe brațele alintătoare ale credinții, până atunci Patria și Neamul își are asigurat viitorul, iar tinera generație își și croită ținta prin idealismul său. Când credința strămoșească se va vinde pe utopiile unui umanitarism larg și dulceag profețat din loje secrete, când în locul dragostei de lege și neam se va fermenta o alianță internațională susținută din fonduri secrete înrolând tinerile generații în lupte contra credinții și tradițiilor

sacre naționale, atunci se vor impune din nou cu tot entuziasmul lor *organizațiile creștinești* ale tinerimei.

Imi reamintesc de acea luptă dată de societatea catolică creștină la facultatea de litere din Budapesta în anii 1916—17 pentru a scoate dela conducerea „Societății de ajutorare“ pe exponenții logei francmasonice, în care predomină elementul evreesc. Toată niziunța tineretului catolic a rămas însă fără rezultat până nu a câștigat pentru sine și organizația creștină românească a societății „Petru Maior“. Cu acea ocazie ne-am putut convinge ce forță reprezintă o organizație în care se împărichează atât de fericit idealul de lege și de neam cum eră în societatea noastră românească de atunci din capitala unei țări cu care stam în război. Cu ajutorul nostru ortodox acțiunea catolică a reușit contra preponderanței francmasonilor asigurându-ne și nouă două locuri în conducerea acelei societăți ale facultății de litere și filozofie

Organizațiile la ale căror temelie se împletesc idealurile tradiționale ale membrilor din cari se compun ele, vor birui în acea măsură cum se respectă acele idealuri din partea celor cari și le-au pus ca și egidă ori simbol. Organizațiile tinerimei noastre universitare până când vor purta ca și simbol Crucea și până când vor mărturisi ca și ideal strămoșească credință românească, până atunci vor prospera spre mărirea numelui Tatălui nostru care este în ceruri și spre fericirea noastră celor ce suntem pe pământ.

Din trecutul Aradului.

I. Moldovan

Urmare.

În ziua următoare, puseră mâna pe adresa făcută de subprefectul, trimisă, prin un om de încredere al lor, la prefectul județului din Arad.

Din scrisoarea redactată în limba latină, tălmăcită de cei ce înțelegeau cuprinsul ei, s'a aflat, că subprefectul, ținându-se de promisiunea făcută, a rugat pe prefectul județului, să oprească ori ce urmărire și să trimită cu grabire un curier la împăratul în Viena, pentru agrafiarea tuturor refugiaților, ca să se poată reîntoarce oamenii în sate la casele și familiile lor, iar el să scape cu viața din mâinile acelor desperați.

După expedarea adresei, subprefectul — luat fiind din casa preotului — a pornit cu însoțitorii săi spre locuri necunoscute.

Pe când a ajuns omul trimis cu adresa la domnul prefect în Arad, la județ eră spaimă și fierbere mare pentru dispariția subprefectului.

Adresa subprefectului a lămurit însă situația și conform propunerii făcute de el, s'au luat demersuri grabnice. Curierului special trimis la Viena i-s'a dat îndrumarea, să nu se întoarcă fără diploma de agrafiare.

În cât privește siguranța subprefectului până la sosirea diplomei de agrafiare, prefectul a trimis episcopului din Arad o adresă, în care, asigurând pe cei urmăriti de protecția lui l-a rugat să o publice popoului de pe amvon în toate bisericile.

Sfinția Sa părintele episcop *Petru Petrovici*, însoțit de protopopul Aradului *Petru Ghersici*, plecă numai decăt la o vizită canonică pe valea Crișului alb.

După informațiile primite dela preotul din Honț, care găzduise pe subprefectul, în ziua următoare a servit o liturgie în biserica din Dumbrava, unde, la vestea răspândită de venirea episcopului, se adunară toți preoții și o mulțime de credincioși din toate satele împrejurimii.

În cursul predicii făcute, episcopul, arătând popoului scrisoarea cu peceji, primită dela prefectul, în care se asigură deplină libertate tuturor urmăritilor și până la sosirea diplomei de agrafiare, rogă pe cei de față să vestească aceasta prin toate satele; și îi sfătuiește pe toți să fie în liniște și așteptare, cruțând viața subprefectului.

Pe când terminase și cu împărțirea anaforei, spre marea surprindere a sfințitului părinte episcop, întră în biserică, și făcându-și loc prin mulțime, se prezintă înaintea lui subprefectul Foray, care-i mulțumește pentru graba și osteneala luată pentru salvarea sa.

Spuse, că a fost întrefinut și îngrijit într'o casă din apropiere, iar în urmarea sfatului dat de sfinția sa, păzitorii lui l-au pus în libertate, și acum poate să-l însoțească la reîntoarcere până la Arad.

După o captivitate de 14 zile, la 9 August 1784, subprefectul *Foray* însoțit de episcopul *Petru Petrovici* sosește la Arad, primiți fiind cu mari ovațiuni de mulțimea domnilor de pământ refugiați, în cursul timpului în Arad.

În curând a venit apoi și curierul cu diploma de agrafiare din Viena.

Diploma împărătească a fost publicată prin protopopul Aradului *Petru Ghersici* de pe anvonul bisericii din Sebiș.

Cei refugiați prin păduri din calea haiducilor ce-i urmăreau, au fost chemați la județ ca să depună armele ce le aveau și să facă jurământ de credință.

După o încercare cu succes a unora dintre cei mai tineri, în sfârșit s'au prezentat și *Petru Beciu* cu tovarășul său *Ursu* din *Ribița* în fruntea mulțimei de refugiați din toate satele județului și a celor ce l'au însoțit la intervenția dela Săvârșin.

Se zice că la întoarcerea lor spre casă, răsunau satele de cântarea îngerească:

„Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pre pământ pace, între oameni bunavoire“.

(Va urma.)

Crezul Tineretului Creștin.

În sanatoriu din Geoagiu stă sub tratament cu grea boală un tiner poet și învățător I. Marin, care și-a făcut loc în literatura noastră prin poeziile sale religioase publicate în foaia popoului „Lumina Satelor“ și „Oastea Domnului“. Am avut prilejul să-l cercetez, rămânând surprins de acea *putere sufletească* cu care înfruntă el ravagiile boalei sale nemiloase. Stând de vorbă cu el, ne-am reamintit de părintele organizației creștinești „Oastea Domnului“ preotul Iosif Trifa, care tot așa muncit de o grea boală, asupra căreia știința medicală modernă și-a spus verdictul ei de mult, totuș printr'o minune a lui Dumnezeu și dânsul birare și vllază și se va reîntoarce — cu ajutorul Domnului — sănătos la munca ce-l așteaptă pentru luminarea minții și întărirea credinței popoului.

Pilda acestor doi bărbați încercați prin boală dar susținuți în fața științei omenești, numai prin *puterea credinței* lor, ne întărește întru adevărul că deasupra nizuluțelor noastre omenești și temporale este puterea dumnezeiască veclnică, care poate fi cuprinsă numai de sufletul nostru. Dacă ne obicluim la o gimnastică sufletească prin aparatele rugăciunii, meditației și studiului sf. Scripturi, atunci ne oțelim sufletul în așa măsură, încât este în stare a birui orice boală ce ar cădea asupra trupului nostru.

Profetul Indian actual, Gaudi, despre care mai nou se vestește, că s'ar fi încreștinat, ne este un viu exemplu de biruință prin duh asupra celor trupești.

Dar vă întreb, o tineri, ar putea presta fiorosul post trupul slab al profetului, dacă nu s'ar fi obișnuit cu suferința din tinerețea sa? Cu o voință puternică a știut din juneța sa să-și stăpânească poftele să-și înfrâneze patimile și să-și guverneze dorințele. Iacercați și voi acest nobil sport pe terenul cel duhovnicesc!

Congresul tinerimei universitare la Arad.

În zilele de 20, 21 și 22 August universitarii ardeleni au ținut congresul lor anual în orașul nostru dându-ne prilegiu de o reconfortare și mândrie sufletească. Prezența *P. Sf. Grigorie* la debaterile congresului cât și magistrala sa vorbire despre „Datoriile Statului față de păstrarea bunurilor noastre sufletești“ au lăsat impresiile cele mai vii între rândurile studențimei noastre, care a aclamat îndelung pe bunul nostru păstor sufletească. Dintre rapoartele ținute s'a remarcat îndeosebi cel al studentului *Bucur Țincu* despre „Cultura Ardeleană“ în care a remarcat marile binefaceri aduse neamului din partea Bisericii noastre ortodoxe, apelând la o manifestare cât mai intensă din partea tinerimei înce privește dragostea față de scumpa noastră Biserică și credința noastră strămoșească.

Un nou an școlar.

Se începe un nou an școlar și tot atunci și o muncă încordată spre stărpirea analfabetismului, pentru ridicarea întregi păture, sub aspectul moral, economic și cultural. Un nou elan de muncă, spre dobândirea unei vieți mai mulțumitoare.

Dar pentru a ne făuri o astfel de viață, fiecare din noi, trebuie să căutăm, care ar fi izvorul fericirii. Munca! S'a putut constata că nimic nu procură omului mai mare bucurie și îndeplinire sufletească decât munca.

Ce bine ne trece timpul când suntem în deplină activitate, căutând a cunoaște minunile lui D-zeu cari ne înconjoară. Să muncim în tăcere și să avem convingerea și credința că D-zeu ne dă timpul trebuincios spre acest scop.

Munciți, dragi tineri, că munca e viață. Sunteți la vârsta când zâmbetul e floare pe buzele voastre. Nu uitați că mâine sunteți chemați, să purtați destinele neamului nostru.

Viiitorul vă strigă să fiți tari, muncitori și semănători de adevăr. Învățați carte, pentru că știința de carte, e o necesitate de care nu ne putem lipsi, ca și pâinea de toate zilele. Astfel veți rupe lanțurile și veți răspândi lumina. Gândiți-vă în fiecare clipă la viața ce vă așteaptă. Suntem la începutul

anului nou școlar. Imnul de slavă adus Creatorului să fie: muncă împlinită până la uitare de sine, culegând astfel numai roade încoronate cu succes.

Cu D-zeu înainte!

L. Dublea

Să începem cu rugăciune!

În pragul unui nou an de muncă ce se începe pentru tineretul nostru deodată cu deschiderea porților școlii, cuvântul nostru nu poate fi altul un decât: îndemn spre rugăciune.

Românul mai mult decât ori care alt creștin, ori ce lucru și-l începe cu închinare, făcându-și semnul crucii și rostind un: Doamne ajută. Aceasta este cea mai scurtă, dar totodată și cea mai eficace rugăciune, care leagă începutul lucrărilor noastre de ajutorul Tatălui ceresc.

„Indreptează-mi, Doamne, pașii mei spre tot lucrul bun“ — este rugăciune mai dezvoltată cuprinzând un verset din psalmi.

Și câți psalmi nu ai citit tu, o tinere, din Psaltire ori din altă carte de rugăciune?!. Ia acum, la începutul anului școlar, cartea de rugăciune și cetește din ea cu toată ardoarea sufletului tău versete de psalmi și rugăciuni ce se potrivesc stării sufletului tău acum la începutul unei munci pe cât de serioase pe atât de binecuvântă de bunul Dumnezeu.

Amintește-ți de îndemnul spre rugăciune ce ni l-a lăsat duiosul nostru părinte sufletească și poet Al. Mateevici în versurile:

ROAGĂ-TE!

Roagă-te în fericire,

În nevoie, roagă-te!

Roagă-te în pătimire,

În smintire, roagă-te!

Roagă-te obijduit

Și'n primejdii roagă-te.

Roagă-te pentru cel iubit

Pentru dușman, roagă-te.

Roagă-te pe când slăbești,

Când ești tare, roagă-te!

Roagă-te când plângi, jălești,

Când de bucuri, roagă-te!

Roagă-te'n ceas de ispită

Și de patimi, roagă-te.

Roagă-te, când biruită

Îi ispita, roagă-te.

Roagă-te în ceas de moarte

De iertare, roagă-te.

Roagă-te, atunci te iartă

Cel din certuri — roagă-te!

Evangelizând tineretul...

Opera mântuirii neamului omenesc de sub robia păcatului s'a plinit prin Hristos Mântuitorul în acel restimp de *trei ani* de activitate dela pășirea Lui în lume la râul Iordanului până la jertfa Sa de pe Crucea Golgotei. În acest interval scurt omenimea și-a primit răspuns din gura Lui pentru deslegarea tuturor problemelor de ordin sufletesc pe care mintea omenescă și le-a putut pune, ori inima omului le-a putut simți. Cele patru Evangheliile scrise de Matei, Marcu, Luca și Ioan păstrează munca pusă în serviciul eliberării sufletului omenesc de jugul greu al păcatului atât de ademenitor care se furîșează stăpânindu-se peste dorințe, poftă și patimi, devenind poruncitorul fără de milă deasupra unui suflet absent într'un trup trudit și îmbătrânit fără de vreme. Și a căutat Iisus în deosebi să ferească de rău pe om din vrâsta sa cea mai fragedă, urmărindu-o prin focul tinereții până la chibzuința calmă a bătrânețelor. A insistat mai ales asupra vârstei cele mai critice: tinereța. Dela acel glas de chemare a copiilor ca să vie la El, până la cuvintele cu care a trezit din morți pe tinerul văduvel din Nain zicându-i: *Tinere, ție-ți zic, scoală-te, Mântuitorul și-a cheltuit o bună parte din puterea Sa dumnezească pentru sanarea relelor în care pătimește tineretul.*

Avem pericope evanghelice sacrificate pe de-a întregul problemelor ce preocupă tinerețea. Una dintre acele este și pericopa ce se citește în duminica 12-a după Rusalii (în anul curent la 27 August) dela evanghelistul Matei XIX. 16—26.

Tinerul din Evangheliile se apropie de Iisus cu dorința de a ști că ce trebuie să facă pentru a avea viața de veci. Această cerere se justifică din intensificarea trăirii vieții chiar în epoca juneții. Omul nici odată ca în tinereța sa nu soarbe mai din plin viață. Nici într'o fază a vieții omenescii, sufletul nu este mai dornic de o gustare a vieții continuată până în vecinicie, ca și în tinereța sa. Departe de cele banale și comune, deasupra celor zilnice și trecătoare, sufletul tiner se înalță la cele remanente, vecinice, plămădite într'o lume a idellor, ce și le și imaginează cu tot farmecul lor numai un suflet tiner, plin de ideal. Și nici când ca în această fericită junețe, sufletul nu se încălzește mai degrabă și nu este capabil de sacrificiu mai cu înlesnire. Istoria ne dovedește, că martirii științii, credinței, al tehnicii și în general cel sacrificiului pentru progresul uman, toți s'au recrutat din șirurile tinerilor entuziasmați de-o idee. Acel care viața o soarbe mai cu nesățiu, acel mai ușor e gata de a și sacrifica viața sa proprie. Deaci apoi ușor se poate declina pe o pantă ce poate deveni fatală tineretului. Sacrificiul își are marginele lui și este definit totdeauna de un ideal. Dacă idealul se mistifică întru aplicarea sa la viață, tineretul ușor decade într'o

Tiparul Tipografiei Diecezene Arad.

stare în care viața îi pare insuportabilă și o curmă fără a chibzui mult asupra faptului. Zilele ce le trăim, prin atâte sinucideri ale tinerilor, dau dovadă de acest declin în ce privește trăirea vieții tineretului jertfită pentru un ideal. De aceea azi mai mult decât ori când trebuie să ținem cu cuvintele Mântuitorului cari dau deslegare problemei tineretului în ce privește comportarea acestuia față de viață.

Iisus a răspuns tinerului din Evangheliile: *De voești să intri în viață, păzește poruncile!* Și l-a înșirat atunci acele porunci în ordinea și după importanța lor față cu viața zicându-i: să nu ucizi, să nu fi desfrânat, să nu furi, să nu fi mărturie mincinoasă, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta și să iubești pe aproapele tău ca însuși pe tine. Să dea tinărul vieții prețul ei real: nici să o stingă pe ea nici să se stingă pentru ea. Prețul adevărat dat vieții echilibrează și starea noastră în raport cu bunurile truștii și sufletestii ale aproapei nepăgubindu-l nici prin furt nici prin minciună. Iar ca și coroană a înțelegerii vieții eterne este a da cinste celor cari și-au dat ție viața truștească: părinții tăi.

Tinerul care nu ține aceste porunci acela „din viață la moarte va intra“. Viața ne dă exemple destule pentru adevăritarea acestor afirmații. Imi amintesc că chiar acum se împlinesc patru ani, — în aceasta duminică, când se vorbește de acest tinăr în Evangheliile, — când s'a prins blestemul unui părinte nefericit care orb fiind, era tratat din partea fiului și nurorii sale mai rău decât un străin, fiind adeseori chiar și bătut de ei. „Să fiți bătuți de Dumnezeu, când s'a părea că sunteți mai fericiți“ — așa l-a blestemat tatăl lor. Și s'a prins blestemul, căci după moartea tatălui, nora moare la 3 săptămâni, iar fiul la trei luni, și-a făcut singur sfârșit între împrejurări tragice.

Mâna lui Dumnezeu a pedepsit aspru pe cel cari l-au călcat poruncile Lui date pentru binele nostru. Bunul Dumnezeu răsplătește însă din belșug celor cari se îndreptează spre El cu credință și îl urmează calea arătată nouă prin Fiul Său: Iisus Cristos.

Să ne amintim de minunea ce s'a plinit în anul acesta la Mănăstirea Bodrog, când după săvârșirea sf. Taine a Maslului pe fetița Maria Ardelean din Roit, acestela l-a deschis grațiu, ce fusese timp de șapte ani luat dela dânsa.

Minuni și azi se fac, celor cari își pun nădejdea în ajutorul Tatălui ceresc.

Tinerilor, vouă zic, țineți poruncile date nouă de Dumnezeu pentru îndreptarea vieții noastre!

Posta redacției.

Anonimus. Am luat act despre cele relatate. Un colaborator la foia noastră trebuie să aibă o conduită morală ireproșabilă.

Mai multora. Abonamentul foiei noastre e lăsat la aprecierea celorilor. Până în prezent în costul abonamentului am primit următoarele sume: Ing. Titus Nicoară 100 lei. Căp. Rom. Ciorogariu 50 lei, Dir. Petru Zoșiu și Maior N. Popovici câte 40 lei.

Redactor: Pr. C. Turicu str. Dorobanților 2

aci în Orient un vest civilizator. Să sperăm că nu vom fi obligați să facem pe cea dintâi.

Pentru asta, închelu cu cuvintele și versurile de o reală și îmbucurătoare prevedere, pe cari în fața unei mase de tineri le-a recitat aproape plângând o respectată față bisericească:

„Gândiți-vă la ziua de mâine, care poate fi senină ca cerul sau neagră ca noaptea. Muncii și pentru una și pentru cealaltă. Tineretul este cu izbânda. Toate speranțele sunt în el și prin el pot spune; că țara noastră viitor

de aur are,
Și-l întrezăresc prin
Secoli a ei înălțare.

D. Octav Neamțu și-a dezvoltat raportul despre chestia minoritară.

Raportorul a arătat că la noi chestia minoritară, în ce-l privește pe stat, nu se pune ca în fosta Ungarie. Ungurii erau în Ungaria în minoritate, iar la noi minoritarii sunt numai 26 procente. O politică tinzând să asimileze pe minoritarii prin cultura, prin superioritatea rasei, prin mijloace economice, e deci justificată. Preconizează intrarea minoritarilor în partidele românești. Arătând că constituția nu admite autonomie și nici tratatul de pace adițional nu prevede decât una culturală pentru secul și sași, pe care o au. Au urmat după acest raport discuții vehemente din pricină că nu s'a pus pe ordinea de zi chestiunea evreiască, aceasta pentru prima dată într'un congres studențesc de zece ani încoace.

D. Popa a protestat că se preconizează intrarea minoritarilor în partidele românești.

D. Budeceanu a arătat cu păreri autorizate ale străinilor, că nu se poate da autonomie și că finalitatea tratatelor de pace este asimilarea minoritarilor.

D. Radu Emilian a combătut tendințele federative ale unor minoritarii.

D. Bozântan a protestat vehement că nu s'a vorbit în raport despre evrei, deși aici toată presa maghiară e a lor și deși economicște Ardealul e rob de ei. A protestat că se trimit minoritarii în partidele românești, când studențimea e contra partidelor politice. Cere să nu se voteze moștirea, dacă nu va cuprinde „numerus clausus“.

Au mai vorbit contra intrării minoritarilor în partidele românești studenții Cădu, Grozavu, Popescu, Bacles.

D. Petre Țincu a cerut o politică față de minoritarii animată de cel mai larg umanitarism.

Studenții gardiști l-au făcut o manifestație ostilă.

Gardiștii au trecut apoi la chestia telegramelor trimise d-lor Tilea și Valda și au cerut vehement timp de o jumătate de oră să se trimită telegrame și d-lor Cuza, Zelea Codreanu și căpitan Șlancu.

În cele din urmă, biroul s'a executat.

Ședința s'a ridicat într'o atmosferă încărcată,

Gardiștii au manifestat apoi pe stradă și au întins o horă în centrul orașului.

Ziua II-a

D. Bucur Țincu și-a citit raportul despre Ardealul cultural de ieri și de azi, scoțând în evidență aportul ce l-a dat Ardealul culturii românești și stărind asupra aportului dat de biserică.

A răspuns raportului P. S. S. Episcopul Grigorie, lăudând studențimea pentru alipirea ei de biserică.

În ședința a treia a congresului d. Bucur Țincu a cerut studenților să îmbrățișeze cu toată căldura inițiativa soc. „Acțiunea românească din Sibiu“ pentru ridicarea unui bust lui Șaguna. Congresul a aderat făcând pe loc o colecție. Federația a dăruit o mie lei.

Ședința ultimă a congresului a început în 21 Aug. la 4 d. a. și a durat până la 2 noaptea.

D. C. TANASESCU, vice-președintele centrului studențesc București, a citit un raport amplu și deosebit de temelnic despre acțiunea revizionistă a ungarilor. A arătat cu statistici că în timp ce în România minoritarii sunt 26 la sută, în fosta Ungarie ungarul formau o treime. A stărut asupra etnicului flecărul județ și în special al graiului, arătând că ungarul sunt în minoritate. A citat apoi cronici ungurești, dovedind că românii aveau în mâna lor înainte de venirea ungarilor și șesul dintre munții apuseni și Budapesta.

Trecând la analizarea statutului Ligii Națiunilor a arătat că articolul 19 țintește nu la revizuire ci la perfecționarea tratatelor. Liga Națiunilor nu ne poate impune o hotărîre.

Oratorul a făcut o amănunțită descriere a situației românilor în fosta și actuala Ungarie, punându-o în comparație cu situația excepțional de bună a ungarilor. Ungurii au azi la noi 1004 școli primare de stat și 60 școli medii; noi ce am avut sub ei? La această bunăvoință ni se răspunde cu îndrăsnelile unul Fiedler, unul Kajaba.

D. Tănăsescu a arătat apoi numărul enorm de minoritarii dela căile ferate, poștă și alte oficii publice. Oare ne-ar da nouă Ungaria slujbe, dacă și-ar extinde larăși puterea aici? Dacă am mai ajunge un an numai sub ungarul, au picior de român nu ar rămânea în Ardeal. După ce a arătat cu o serie întreagă de exemple sistemele propagandei revizioniste ungarului, raportorul a încheiat cerând o contrabalansare printr'o propagandă românească, iar față de amenințările revizioniste întărirea la maximum a armatei românești. Au urmat discuții foarte însuflețite.

D. VASILE MARGHESCU a cerut studențimii să se constituie în găzi antirevizioniste iar guvernul să ia măsuri eficace contra revizionistilor din lăuntru.

D. LUNGULESCU a relevat importanța istorică a acestui congres și a arătat că nu ne putem teme de trei milioane de ungarul, la cât se reduce numărul

ungurilor autentici din Ungaria, fiindcă de câte ori s'au sculat contra noastră, pe vremea lui Carol Robert, Sigismund, Matiaș Corvin, Bela Khus, au pățit-o dela noi. Cere studenților să se apuce să scrie lucrări antirevizioniste și promite că „Universul” le va tipări, dându-le cea mai largă răspândire.

Congresul aplaudă în ploioare ovaționând mereu ziarul „Universul”, și pe d. Stelian Popescu.

D. președintele Moldovan propune să se trimită o telegramă d-lui Stelian Popescu.

S'a trimis următoarea telegramă d-lui Stelian Popescu, directorul ziarului „Universul”.

— *Federația cercurilor studențești ardeleni „Avram Iancu”, întrunită în primul ei congres în orașul Arad, vă trimite salutul său tineresc și recunoștința pentru lupta de afirmare a drepturilor noastre sfinte și intangibile. TOMA MOLDOVANU, președintele congresului.*

S'au continuat apoi discuțiile asupra chestiunii revizioniste.

D. POPESCU BACLES cere contrabalansarea propagandei maghiare prin presa străină.

D. FAUR arată că problema orașelor trebuie să ne preocupe mereu în legătură cu revizuirea, fiindcă orașe ca Aradul, Oradea, Satmarul, oglinda străină a unor regiuni exclusiv românești, ne pot fi extrem de periculoase din cauza îndrăznelilor revizioniştilor interni, pe cari nu-i sancționează nimeni. Chiar dacă nu pentru altceva, e necesar numai pentru disciplinarea minoritarilor revizionişti.

D. HOTARAN ia cuvântul ca să descrie situația jalnică a românilor din Ungaria. Dealungul graniței avem în Ungaria grupuri compacte de 75 de mii de români iar în restul țării ungurești tot atâția. 150 de mii de români n'au o singură școală, în nici o biserică nu se predică românește. Frații noștri își pierd limba și legea. România oficială n'are un cuvânt de zis. Oratorul cere congresului să pretindă guvernanților români mai multă atenție față de acești români condamnați pleării. Statul român să plătească Ungariei cu aceeași măsură.

D. MORAR vorbește despre presa aservită revizioniştilor.

D. DAN COMȘA cere studenților să facă propagandă antirevizionistă la sate.

D. GROZAVU arată că la 1916 aveam o presă, la înălțime. Azi avem ziare în slujba revizioniştilor.

A urmat raportul d-lui E. Horescu, intitulat „Intre studențimea ardelenă și studențimea din celelalte ținuturi”. Fiindcă acest raport privea atitudinea politică a studențimii, a fost adeseori întrerupt și a urmat discuții foarte aprinse. A cerut studenților să nu intre în Garda de Fier sau în L.A.N.C. și a continuat astfel: Trei sunt cuvintele înscrise pe steagul sub care luptă camarazii noștri din celelalte provincii: „Cr stos, Rege și Națiune”. Formula a fost lansată de profesorul

A. C. Cuza și a fost adoptată ca punct de reper de toate organizațiile naționaliste studențești.

A urmat raportul d-lui ADAM ROMAN despre hitleris nui săsesc. Raportorul îl socotește un pericol extrem pentru români și a cerut guvernului măsuri pentru desființarea lui și mai ales a taberelor de muncă.

A urmat o discuție calmă urmărită și de unii șvabi din Arad și Aradul Nou.

Târziu, la 2 noaptea, au luat sfârșit discuțiile. Președintele MOLDOVANU a închis congresul, mulțumind arădanilor pentru ospitalitate.

S'a citit apoi o moțiune în sensul celor discutate. Congresștii au plecat apoi la balul dat în cinstea lor la Cercul românesc.

Din mizeriile preoției.

(Memoriile unui preot.)

(Continuare.)

Intre împrejurările acestea tragice, natural, că nu se poate vorbi de mare progres, pe lângă cele mai mari eforturi. Pe loc însă nu am stat. Fiindcă și biserica și școala erau în stare slabă, ambele zidite din lemn și foarte vechi, cu multe încordări și stăruințe mi-a succes să exoperez ajutor de lemne de foc dela erar pentru arderea cărămizii și ajutor de lemne pentru edificiu. E interesant că și la acest lucru m'am împedecat de indolența poporului, carele se împotriva la cărutul cărămizii pe locul destinat, încât păr. protopop de fericită memorie, G. Crăciunescu, care era în vizită canonică, a trimis trăsura sa să ajute la lucru, dând exemplul bun de imitare poporului. Coroana lucrului a rămas să o pună, după strămutarea mea, în scurtă vreme, vrednicul meu succesori, păr. Ioan Căpitan.

Vrednic de notat, la finea acestui episod, este faptul, că cu îndepărtarea leprei din comună, care a fost înv. V. Miși, pacea și liniștea dorită s'a sălășluit iarăși.

La finea amintirilor din comuna Cladova, păstorită de mine, în curs de 10 ani, observ și sunt de credință, că nu am făcut destul fără să mai adaug o circumstanță, pe care o notez aci.

De câte ori mă aprofundez în trecutul meu, gândul mă duce la păcatul tâlhăresc al înv. V. Miși, când mi-a incendiat avutul. Ca și cetitorii să-și poată da seamă de mărimea acestui păcat, îmi permit o scurtă circumscriere.

În preseara zilei de 2 Februarie, când e sărbătoarea Intimpinării Domnului, la miezul nopții, mi-a incendiat grajdul, acoperit cu stuf. Străjarii dela primărie au fost, cari observat și ne-au deșteptat. Animalele din grajd le-au scos afară, iar caii speriați, s'au

oprit la poarta preotului din comuna vecină, Ohablungă, pe care o cunoșteau. La 3 săptămâni, mai târziu, mi-a aprins casa, tot la miez de noapte, în preseara Duminecii lăsându-l de brânză. Deci timp de iarnă, când din mila vecinului Aron Lazar, am primit adăpost într-o cameră a lui, care nu se putea încălzi. Cred însă că suferințele mele și ale familiei nu puteau fi mai mari, decât ale fostului meu servitor, Temie, pe carele, pentru furt, l-am concediat și de nenumărate ori, în cărciumă, mă vorbea de rău, de unde am dedus, că el e făptuitorul și l-am predat jandarmilor, cari cereau să-le spun pe celce-l suspizionez. Jandarmii prinzându-l, l-au transferat în închisoarea Lugojului, dupăce mai întâi, în pădure, l-au spânzurat de un lemn, cu picioarele în sus, bătându-l pe tălpi până la sânge, ca să mărturisească faptul. Dar nu a fost el criminalul. Pe criminal l-a descoperit păr. Todor, care din mărturisirea soției învățătorului, de pe patul morții, când se jeluia femeilor că arde, a aflat, că învățătorul, îndemnat de ea, a fost făptuitorul; ea numai l-a însoțit.

2. Alegerea ultimă.

Cum ajunge preotul uneltă de exploatare sau obiect de batjocură în mâna alegătorilor?

La începutul anului 1896, în urma concursului publicat pentru parohia vacantă din Bărăteaz, am competit și eu, pe lângă 3 rivali. Prezentându-mă apoi poporului, la sf. biserică, conform obiceiului, am aflat că aci sunt 2 partide, în capul cărora stau 2 frunțași; prin urmare aveam drept să presupun, că aici nu poate fi o unitate de vederi și poporul se va diviza. Dar n'a fost așa. În ziua alegerii, spre supriinderea mea, afară de vr'o 3 voturi, sinodul întreg m'a votat pe mine, ceea ce credeam că o să fie de bun augur. Speram, că voi ajunge preot la un popor, care mă va sprijini în toate nizuințele, ce le voi pune pentru binele parohiei. Dar m'am înșelat. În loc de sprijin am fost împedecat și mai pe urmă perzecat. Și iată de ce:

În persoana mea s'a concentrat votul ambelor partide; de aceea capii acestora, mânași de mândrie, doriau, fiecare, să mă atragă pe partea sa. Dar eu am fost precaut și am ținut calea mijlocie, pentru care fapt am fost perzecat: la început de unul, care era mai popular și după moartea acestuia de celalalt. Așa am ajuns la convingerea, că prin alegere preotul, pe lângă alte mizerii, poate ajunge și unealtă de exploatat, ori obiect de batjocură în mână alegătorilor.

Neajunsurile ce le am întâmpinat în lungul timpului în calea mea mijlocie, sunt dureri sufletești dintre cele mai mari; la azul cărora mâna omului se strânge pumn și sunt interesante de a-le ști; aflu însă de bine a-le rețacea pentru respectul ce-l păstrez credincioșilor din generația tină, pe cari i-am păstori, după ce cu laptele creștinătății i-am crescut, ca odinioară Moise pe poporul lui Izrael, în timpul celor 40

de ani, în pustie. De aceea am și făcut cu ei progres în timpul din urmă, aducând parohia la stare înfloritoare. Era natural deci; ca peste parohia Bărăteaz să se așeze o atmosferă a păcii dumnezeiești și a iubirii creștinești, despre ce a făcut dovadă iubileul impozant al despărțirii, aranjat de parohie în onoarea mea, la care reciproca iubire s'a manifestat prin ochii înlăcrimași ai tuturor.

Deci, pentru a nu produce resentimente, voiu reînprospăta aici numai unele evenimente de mai puțină gravitate ca probațiune a temei ce o tratez.

Prin anul al doilea după strămutarea mea în această parohie, aflasem că inspectorul regesc a amenințat școala noastră din Bărăteaz cu închidere, pentru că edificiul nu corespundea cerințelor legii. Dar ce era de făcut în lipsă de fonduri și când parohia e mică și săracă?

Tot atunci însă autoritatea județeană a îndrumat reprezentanța comunală a acoperi deficitul de 300 florini al școlii comunale și a hotărî un ajutor permanent, anual, pentru viitor, ca bugetul școlii să nu mai ajungă în deficit. În această urmare, antistia a propus reprezentanței comunale să ridice cele 300 fl. dintr'un fond comunal, iar pentru viitor să de destineze pe seama școlii 2¹/₂ jug. pământ din Izlazul comunal, al cărui venit acopere deficitul. Eu ca virilist, în reprezentanță, fiind prezent, așteptam ca frunțașii români să folosească ocazia, cerând și pentru școala lor asemenea ajutor; dar nimeni nu se mișca. Atunci am făcut eu această propunere, motivată, că în măsura în care se ajută școala comunală, pe care o folosesc numai nemții, să se dea ajutor și școlii conf. române, fiind amenințată cu închidere. Și propunerea s'a acceptat. Așa am primit banii și ajutorul din Izlaz, din care am adunat fondul școlar și am zidit o școală spre fala parohiei. Dar pentru faptul acesta curajos, demn și favorabil Românilor, am fost huiduit de credincioșii, cari erau agitați de către conducătorii partidelor, ca unul, care am făcut rău comunei, sub cuvânt, că le-am înpușinat pășunatul. „O, simpla simplicitas"! Cât de adevărat este cuvântul Mântuitorului: „Perirea ta din tine, Izraile", care are aplicare aici.

Pelerinajul dela Lipova.

Pe urma restaurării radicale a bisericii din Lipova, aceasta a devenit un monument ortodox de mare însemnătate în Banat, pe care o cercetează mil și mil de creștini trecători, din toate unghiurile Țării, admirând frumsețea ei, prin ce a devenit loc de închinare pentru creștinii dreptmăritori de pretutindenea; iar pentru bolnavi, loc vindecător.

Prea Sfinția Sa, Episcopul diecezan, Dr. Grigorie Gh. Comșa luând cunoștință despre acest lucru în-

bucurător, și-a exprimat dorința, de a se decreta această bis. de locaș pentru pelerinaj, ca în felul acesta să fie îndrumați filii bisericii ort. la această biserică, fără a mai rătăci pe la mănăstirea papistașă dela Radna.

Această dorință a P. Sf. Sale s'a și împlinit în zilele de 13, 14 și 15 August a. c., când mil și mil de pelerini au venit din Ardeal, Banat și Crișana la mănăstirea din Lipova — cum spuneau ei — să prăznuiască Adormirea Maicii Domnului, să-și mărturisească păcatele și să se împărtășească cu sf. Cuminicătură și sf. Maslu, întărindu-se tot mai mult în credința strămoșească.

Pelerinajul a decurs după programa publicată în mai multe ziare, sub conducerea înalt Prea Cuvioșiei Sale Arhimandritul Dr. Iustin Suciu din Arad, împreună cu: P. D. protoerei F. Manuilă. Tr. Cibianu și cu ajutorul preoților I. Moșlu, V. Groza, V. Debău A. Andraș, F. Dumitru și R. Crăciun, cari au venit în pelerinaj cu enoriașii lor.

Pelerinii conduși de preoți au fost întâmplați și binevențați de cătră I. P. Cuv. Sa și de protoereul F. Manuilă, în sunetul clopotelor.

La privegherea din seara praznicului a dat răspunsurile corul Dolna din Lipova; iar P. C. Sa protoereul Tr. Cibian a cuvântat despre alipirea de biserică străbună și ferirea de eretici.

În loc de a se încunjuia biserică cu litia, s'a făcut procesiune la crucea din deal.

În ziua praznicului după împărtașirea pelerinilor cu sf. Cuminicătură și sf. Maslu, s'a oficiat sf. Liturghie, pontificată pe I. P. Cuv. Sa, asistat de protoerei F. Manuilă și Pr. Givulescu, apoi preoții: V. Groza, I. Chebeleu, V. Debău, A. Andraș, P. Dumitru, Tr. Ruglă, T. Suciu, R. Crăciun, G. Crișovan și G. Barbă, la care au dat răspunsurile Corul școlarilor din Dorgoș, condus de învățătorul V. Teodorescu și Corul vocal din Lipova.

La priceasnă a cuvântat I. P. Cuv. Sa Dr. Suciu despre însemnătatea zilei, îndemnând pe pelerini să ceară cu toată încrederea Maicii Domnului, mijlocirea mântuirii dela Domnul nostru Isus Hristos care a impresionat mulțimea pelerinilor până la lacrimi. Apoi s'a făcut procesiune la crucea din piață și s'a săvârșit sfințirea apei, stropindu-se mulțimea pelerinilor cu apă sfințită. Numărul pelerinilor se poate socoti până la 6000, încât biserică nu i-a putut cuprinde pe toți.

Pe lângă toată frumsețea și armonia serviciilor săvârșite, se înregistrează și incidentul regretabil, că Corul vocal n'a îngăduit corului „Dolna” să cânte răspunsurile liturgice.

Prea Sfinția Sa Episcopul Grigorie și de data aceasta a adăugat un nou succes la apărarea păstori-

riților Săi, de a nu mai cercetă mănăstirile papistașe și totodată a le satisface trebuințele sufletești prin biserică strămoșească, a căreia vrednic și neînfrânt Arhiepiscop este, în apărarea dreptei credințe ortodoxe, spre bucuria eparhiotilor Săi.

Raportor.

Parohii vacante.

Pentru îndeplinirea parohiei prime din Ohaba forgaci, devenită vacantă prin trecerea preotului M. R. Radolu la Obreja, dieceza Caransebeșului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în foaia oficioasă: „Biserica și Școala”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Uzufuctul după 32 jughere pământ arabii din comuna parohiei I.
2. Casa parohială de sub Nr. 356 cu supraedificatele și 334 □-st. Intravilan.
3. Ștolele legale.
4. Intregire de salar dela Stat.

Parohia este de *clasa I-a (primă)*, deci dela recurenți se cere calificarea de *clasa I-a (primă)*.

Preotul ales va servi și predica regulat în sf. biserică, ori de câte ori îl revine rândul, având serviciu a doua săptămână. Va catehiza la școala primară din loc, fără nici o altă remunerație. Va suporta toate impozitele după beneficiul din parohie, după sesiunea I va plăti punctual toate impozitele existente: impozit agricol, profesional, global și taxele pentru regularea apelor Timiș-Bega etc.

Concurenții la acest post se vor prezenta în vreo Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică din Ohaba forgaci, pentru a-și arăta destoinicia în cele rituale și oratorice, pe lângă stricta observare a dispozițiilor §-ului 33 din Reg. pentru parohii, având avizul prealabil al protopopului tractual, și vor înalta cererile lor în termen de concurs, însoțite de anexele necesare, adresate Consiliului parohial din Ohaba forgaci, Oficiului protopresbiteral ort. rom. din Recaș.

Ohaba forgaci, din ședința Consiliului parohial dela 10 August 1933.

În înțelegere cu mine: *Iosif Goanță*, protopop.

1-3

Citiți

«Biserica și Școala»

Red. responsabil: **Protopop SIMION STANA.**